

Ily körülmények között az adóköteles félnek gátszakadás okozta árvíz kár címen támasztott földadó elengedési igényét, tekintettel arra, hogy a felterjesztett birtokiv szerint az a körülmény, hogy a szóban forgó földrészetek az árvízzel való elöntés veszélyének ki vannak téve, — az osztályba sorozásnál már figyelembe vétetett, — jogosnak elismerni nem lehetett.

De egyébként is az 1909: XI. t.-c. 38. §-ának negyedik bekezdése értelmében gátszakadás folytán bekövetkezett árvíz kár esetében az ártérben fekvő földekre nézve földadó elengedés csak abban az esetben igényelhető, ha az árvíz az egész községi határt elborítja és a termést egészben vagy részben megsemmisíti, az ügyiratok szerint pedig ilyen árvízről szó sincsen.

Ezekből az okokból a panasznak helyt adni nem lehetett.

I. Az adómérleget nem az adózó fél könyveiben kell elkészíteni, hanem azt a gazdasági számtartás adatai alapján a pénzügyi hatóság köteles elkészíteni. — II. A szántóföldek jövedelem- és vagyonadójának alapját megállapító táblázat alkalmazásánál az adózó összes ingatlanait össze kell vonni. (Közig. Bíróság 19.604-1925. sz.) Adózó fél fellebbezésében részletesen kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt nem kíván számadásai alapján adózni és panaszában is elsősorban ezekre az okokra utal és ezek alapján kéri, hogy jövedelem- és vagyonadója a pénzügyminiszter által 154.062/1924. szám alatt kiadott táblázat alapján, de annak helyes alkalmazása mellett állapíttassék meg.

A bíróságnak is foglalkoznia kell tehát ezekkel az indokokkal és megállapítja azt, hogy azok nem helytállóak.

A tényállás az, hogy panaszos magyarországi birtokainak jövedelméről számadásokat vezet. A gazdasági könyveket nem az adózás céljainak megfelelően vezeti, hanem úgy, ahogy azt magánérdeke megkívánja és ebben találja egyik indokát annak, hogy könyvei az adózásra nem alkalmasak. Olyan törvényes rendelkezés azonban, amely az adózó felet arra kötelezné, hogy könyveit a jövedelem- és vagyonadóra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően vezesse, sincsen, mert a számadás elsősorban a gazdaság céljait szolgálja és ezen céloknak megfelelő módon vezetendő. Az adómérleget nem az adózó fél könyveiben kell elkészíteni, hanem azt a gazdasági számtartás adatai alapján a pénzügyi hatóság tartozik elkészíteni. A könyvelés célja és ennek megfelelő módja nem lehet akadály annak, hogy az adóztatásnál a számadások adatai mellőztessenek.

A könyvek alapján való adóztatásnak további akadályát pedig abban találja, hogy a központi könyvelés Wienben van. Ez a körülmény sem lehet akadály annak, hogy panaszos a valóságos jövedelem alapján adóztassék meg, mert hiszen a központi könyvelés az adatokat a magyarországi intézőségek től kapja, amelyek ezeket szükség esetén a pénzügyi hatóságnak is rendelkezésére bocsáthatják, és a panaszos bevallásához csatolt kimutatások is bizonyítékai annak, hogy aminő rendszeres összeállításban adózó fél azokat bevallásához elkészítette, éppen olyan rendszeres és részletes kimutatásokat készíthet azokról az adatokról is, amelyeket a bevallás kiegészítése céljából a pénzügyi hatóság netán még szükségessé talál.

Végül panaszos arra utal, hogy könyvei az 1922/23. gazdasági év jövedelmét 65,000.000 koronában mutatták ki és adóbevallásában ezzel szemben 345,557.000 korona tiszta jövedelmet mutatott ki. A lényeges eltérés miatt, — melynek oka az, hogy a beruházásokat kiadásként könyveli, — sem alkalmasak tehát könyvei az adóztatásra. Az a körülmény azonban, hogy az adózó fél

kiadásként könyvel olyan tételeket, amelyek az adómerleg szempontjából a nyers bevételből levonható kiadásoknak nem minősíthetők, semmiképen sem lehet akadály a annak, hogy az adóztatás a könyvek alapján történjék. Az adóköteles jövedelem nem a zárszámadás szerint mutatkozó egyenleg, hanem az a tiszta jövedelem, amely ebből az egyenlegből, az 1909: XI. t.-c. 12—14. §-ában, az 1920: XXIII. t.-c. 8. §-ában és az 1924. évi 7500. P. M. számú rendelet 5. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazása mellett deriválódik. Ezekre a törvényes rendelkezésekre épen azért volt szükség, mert a könyvelés nem az adózás céljára történik, mert olyan törvény nincsen, amely adózó felet arra kötelezné, hogy gazdasági könyveiben a zárszámadás egyenlegeként az adóköteles tiszta jövedelmet mutassa ki. Nem lehet tehát azt állítani, hogy rendszeres számadás mellett a mérlegkészítés mikéntje bármely esetben is akadály lehetne annak, hogy az adóztatás a zárszámadás adatai alapján eszközöltessék.

Panaszos adóbevallásában jövedelmét 345,557.000 koronában tüntette fel. Ezt a bevallást a királyi adófelügyelőhelyettes minden indokolás nélkül mellőzte, habár „természetes és köztudomású”, — mint ezt panaszos fellebbezésében maga mondja, — hogy adózó fél könyveket vezet és a bevallásához csatolt számszerű és részletes kimutatásokból is nyilvánvaló, hogy adózó félnek rendszeres és hiteles gazdasági könyvei vannak, de még ilyenek hiányában is bevallása megfelel a 7500/1924. P. M. számú rendelet 6. §-ában említett részletes bevallásnak.

A panasszal megtámadott határozat indokaiban sincsen semmi nyoma annak, hogy az adófelsőzámlási bizottság a bevallásra vonatkozólag a fellebbezésben előterjesztett indokokkal foglalkozott volna, holott az 1920: XXIII. t.-c. 25. §-a elrendeli, hogy az adófelsőzámlási bizottság a fellebbezéseket behatóan megvizsgálja és az 1909: X. t.-c. 60. §-a szerint a határozatát kiméritően indokolni köteles.

Az aggályosnak mutatkozó bevallás még nem jelentheti azt, hogy annak adatai teljesen mellőztessenek, mert elsősorban az aggályok eloszlatását kell megkísérelni adatok beszerzése, esetleg a könyvek megvizsgálása útján, és csak akkor, ha ez az eljárás eredményre nem vezet, lehet helye annak, hogy a bevallás mellőzése mellett becslés alapján vettessék ki az adó. Az 1924. évi 7500. P. M. számú p. ü. min. rendelet 6. §-a ezt a sorrendet világosan előírja, és ha a pénzügyi hatóság ettől eltér, akkor az eltérés okát határozatában tüzetesen meg kell jelölni.

A számadásokon alapuló bevallással szemben a királyi adófelügyelőhelyettes és az adófelsőzámlási bizottság a 154.062/1924. számú táblázat szerinti becslés alapján állapítja meg a jövedelem- és vagyonadót, anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik határozatában megindokolná azt, hogy miért nem fogadta el adózó fél bevallását. Maga az adózó fél sem tiltakozik az ellen, hogy adójának megállapításánál a táblázat alkalmazást nyerjen, csupán annak mikénti alkalmazása ellen tesz kifogásokat.

Elsősorban kifogásolja azt, hogy a táblázat „önkényes adatokat tartalmaz” és utal arra, hogy a bíróság eltérhet a táblázat adataitól.

A szóbanforgó táblázat a szántóföldek jövedelem- és vagyonadó alapjait tartalmazza az 1924. évre és azoknak az ingatlanoknak a jövedelmét és vagyonértékét tünteti fel, amelyek mint egységes birtoktest becsültettek meg. A becslés az átlagos természetű eredmények alapján történt, az érdekeltétség meghallgatásával, miért is nem lehet azt állítani, hogy önkényes adatokat tartalmaz. Különbözik e részben a panaszos önmagával jön ellentmon-

dásba akkor, amidőn nem a bevallás adataira fektet sulyt, hanem a táblázat alapján kíván adózni.

A táblázattól természetesen el lehet térni, mert hiszen a becslés egyéni mivelet, de a helyesebb becsléshez szükséges adatokat annak kell szolgáltatni, aki a becslést kifogásolja, mert az a rendelkezésre álló adatok szerint helytelen. Eltérhet a táblázattól a királyi adófelügyelőhelyettes és az adófelszámolási bizottság is, amint ezt az 1924. évi 145.657. számú p. ü. min. rendelet megállapítja, mert a táblázat az átlagos normális viszonyokat vehette csak figyelembe. Azonban valamint a pénzügyi hatóságnak kellően meg kell indokolni az eltérést, úgy az adózó félnek is igazolni kell azt, hogy jövedelme az átlagos normális — a táblázatban felbecsült — jövedelemnél alacsonyabb volt.

Amennyiben az adóztatás a szóbanforgó táblázat alkalmazása mellett történik, foglalkozni kell azokkal a kifogásokkal is, amelyeket adózó fél annak mikénti alkalmazása ellen emel.

E részben a leglényegesebb kifogása panaszosnak az, hogy három darabban és három vármegyében fekvő, de egységesen kezelt magyarországi birtokát külön-külön vették számításba.

Ezt a kifogást a bíróság alaposnak találta.

Az 1924. évi 7500. P. M. számú p. ü. min. rendelet 5. §-ának utolsóelőtti bekezdése szerint, ha valamely jövedelem becslés alapján állapított meg, az illető jövedelmet, valamint az ennek alapjául szolgáló vagyontárgyat terhelő közszolgáltatásokat, a becslés útján megállapított jövedelemösszegekből nem szabad levonni, mert azok a becslésnél veendő figyelembe. Erre a rendelkezésre tekintettel a 154.062/1924. számú táblázat is olyképen állított össze, hogy a földbirtokkal kapcsolatos közszolgáltatások és ezekkel együtt a progresszív alapon kivetendő jövedelem- és vagyonadó, mint a tiszta jövedelmet csökkentő tétel a becslésnél figyelembe vétetett, vagyis a táblázat „jövedelem” és „vagyonyérték” tételei a földbirtok nagyságához viszonyított progresszív alapon vannak összeállítva, mert a jövedelem- és vagyonadó progressziója következtében minél nagyobb a földbirtok, annál nagyobb a reá nehezető adóteher és így annál kisebb a jövedelem. A jövedelem- és vagyonadóban rejlő progresszió egyformán sújtja úgy azt, akinek birtoka egymástól elkülönített részekre oszlik és ezért a táblázat alkalmazásánál a progresszió érvényesítése céljából az adózó fél részes ingatlanait össze kell vonni, és nem lehet a táblázat tételeit ugyanazon adózó fél tulajdonát képező különálló több jószágtestre külön-külön alkalmazni és külön-külön becsülni.

Panaszos kifogásolta azt, hogy mellékhaszonvételek címén a táblázat alapján felbecsült jövedelem 10%-át az adóalaphoz számították.

Ezt a kifogást már fellebbezésében is előterjesztette, mégis az adófelszámolási bizottság határozatának indokolásában nincsen nyoma annak, hogy a bizottság ezzel a kifogással foglalkozott volna és a bevallásban foglalt azon adattal szemben, hogy adózó félnek a mellékhaszonvételekből 56,873.320 korona jövedelme volt, azon fellebbezésbeni állításra vonatkozólag, hogy mellékhaszonvételek nincsenek, az 1920:XXIII. t.-c. 58. § a értelmében a felmerült kételyeket az 1924. évi 7500. P. M. számú rendelet 6. § i) pontjában foglalt rendelkezésekre figyelemmel, tisztázta volna.

Ezért a panasszal megtámadott határozatot fel kellett oldani.

Ezek után panaszos ismét a táblázat tételeit kifogásolja azon az alapon, hogy abban az ingatlanok térmértéke kerek szá-

mokkal emelkedik, anélkül, hogy a közbeeső területekre nézve a táblázat adatokat tartalmazna.

A bíróság ezt a kifogást alaptalannak találta, mert hiszen a táblázat, amely 8 holdtól 40.000 holdig terjedő ingatlanok jövedelmét és vagyonértékét tünteti fel, nem emelkedhet holdankint a becsléssel, és a táblázat helyes alkalmazása csak oly módon lehetséges, hogy az abban feltalálható két határ közé eső termértékű ingatlan jövedelme és vagyonértéke arányszámítás útján állapítatik meg.

Fel kellett azonban oldani a panasszal megtámadott határozatot még azért is, mert a táblázat alkalmazásánál a pénzügyi hatóság nem volt figyelemmel arra a körülményre, hogy adózó félnek birtokán különböző miveltési ágak vannak, a táblázat pedig csakis a szántóföld jövedelmét és vagyonértékét becsüli meg. Az egyéb miveltési ágakat pedig az 1924. évi 7500. P. M. számú rendelet 6. §-ának e—h) pontjaiban foglalt rendelkezések értelmében külön kell megbecsülni.

Az apával közös háztartásban élő és egy közkereseti társaságban lévő fiu jövedelemrészesedése csak akkor számítható az apa jövedelméhez, ha igazolva van, hogy a fiu egész jövedelemrészesedését a közös háztartás céljára bocsátja. (Közig. Bíróság 673/1926. sz.)

Ném vitás az, hogy a panaszos és Rezső fia egyenlő arányban tulajdonosai a „Sch. és P.“ bejegyzett közkereseti társasági cég alatt folytatott nagykereskedésnek és annak jövedelme a társaság két tagját fele-fele részben illeti, továbbá az, hogy a társaságnak 1923. évi jövedelme a társulati adó alapiául 5688 aranykoronában állapított meg.

A bíróság figyelemmel arra, hogy a nagykereskedés folytatására közkereseti társaságba lépő kereskedőknek üzleti célja nemcsak a tagok életfenntartására szükséges nyereség elérése, hanem a tagok vagyonszerzése is, figyelemmel továbbá az 1875. évi XXXVII. t.-c. 85. §-ának azon rendelkezésére, hogy a társaság nyeresége minden üzleti év végén a tagok között felosztatik, az évközben vagy évről-évre után ki nem vett jövedelemrészesedés az egyes tagok vagyoniilletőségéhez hozzáíratik, pusztán azon tény alapján, hogy a társaság tagjai, — apa és fia, — közös háztartásban élnek, nem látja vélelmezhetőnek azt, hogy a fiu egész jövedelmét az apa rendelkezésére bocsátja az ő eltartása fejében.

Ennélfogva a közkereseti társaság tagjainak jövedelemadója a 7500/1924. sz. P. M. rendelet 8. §-a értelmében azon esetben is, ha a társaság tagjai, — apa és fia, — egy háztartásban élnek, külön-külön jövedelemrészesedésük alapján állapítandó meg, kivéve azt az esetet, ha igazolva van, hogy a fiu egész jövedelemrészesedését az apa rendelkezésére bocsátja a közös háztartás céljára.

Minthogy a jelen esetben ez a rendelkezéshozzásítás igazolva nincsen, az adófelszólamlási bizottság jogosan határozott úgy, hogy a panaszló fiának jövedelme és vagyona nem számítható az ő adóalapjához, hanem a fiu önállóan vonandó adó alá.